מחזור ראש השנה ספרד — עשרה טעמים על תקיעת שופר

מרבינו סעדיה גאון

הענין הראשון מפני שהיום תחלת הבריאה שבו ברא הקב"ה העולם ומלך עליו, וכן עושים המלכים שתוקעין לפניהם בחצוצרות ובקרנות להודיע ולהשמיע בכל מקום תחילת מלכותו וכן אנו ממליכין עלינו את הבורא יתברך ביום זה, וכן אמר דוד בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך ה':

הענין השני כי יום ר"ה הוא ראשון ליו"ד ימי תשובה ותוקעין בו בשופר להכריז על ראשינו כמי שמזהיר ואומר כל הרוצה לשוב ישוב ואם לאו אל יקרא תגר על עצמו וכן עושין המלכים מזהירים את העולם תחלה בגזירותם וכל העובר על האזהרה אין שומעין לו טענה:

הענין השלישי להזכירנו מעמד הר סיני שנאמר בו וקול שופר חזק מאד ונקבל על עצמנו מה שקבלו אבותינו על עצמם נעשה ונשמע:

הענין הרביעי להזכירנו דברי הנביאים שנמשלו לתקיעת שופר שנאמר (יחזקאל לג ד) ושמע השומע את קול השופר ולא נזהר ותבא חרב ותקחהו דמו בראשו יהיה והוא נזהר נפשו מלט:

הענין החמישי להזכירנו חורבן בית המקדש וקול תרועת מלחמות האויבים כמ"ש (ירמיה ד יט) כי קול שופר שמעה נפשי תרועת מלחמה. וכשאנו שומעים קול השופר נבקש מאת השם על בנין בית המקדש:

הענין השישי להזכירנו עקידת יצחק שמסר נפשו לשמים וכן אנחנו נמסור נפשינו על קדושת שמו ויעלה זכרוננו לפניו לטובה:

הענין השביעי כשנשמע תקיעת שופר נירא ונחרד ונשבר עצמנו לפני הבורא כי כך הוא טבע השופר מרעיד ומחריד כמ"ש (עמוס ג ו) אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו:

הענין השמיני להזכירנו יום הדין הגדול וליראה ממנו שנאמר (צפניה א יד) כי קרוב יום ה' הגדול קרוב ומהר מאד וגו' יום שופר ותרועה:

הענין התשיעי להזכירנו קבוץ נדחי ישראל ולהתאסף אליו שנאמר (ישעיה כז יג) והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור וגו':

הענין העשירי להזכירנו תחיית המתים ולהאמין בה שנאמר (שם יח ג) כל יושבי תבל ושוכני ארץ כנשוא נס הרים תראו וכתקוע שופר תשמעו. ואמרו במדרש כל השנה השטן מקטרג על ישראל לפני הקב"ה והקב"ה דוחה אותו לר"ה וליום הדין ובר"ה בא השטן לקטרג ומביא חמה להעיד על עונותיהם של ישראל. והחמה מעידה והקב"ה אומר לו עד אחד אתה ואין עד אחד נאמן, הבא עוד

עד אחר עמך והוא הולך להביא את הלבנה ואינו מוצא אותה שהיא נכסת שנאמר תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו יום שהלבנה מתבקשת ואינה נמצא שהיא מכוסה. ועוד תמצא בכסה בגי' לבנה לרמוז שהיא מתכסה בו. ואמרינן בפסיקתא רבי ברכיה פתח תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו וכי כל החדשים אינם נכסים אלא ליום חגנו והלא ניסן חודש ונכסה ויש לו חג בפ"ע אלא חודש ויש לו חג וחגו בן יומו ואיזה זה תשרי. ונקרא תשרי על תשרי ותשבוק על חוביהם אימתי בחדש השביעי: